

Název předmětu: Ochrana obyvatelstva a IZS

Téma: Složky IZS, koordinace složek IZS při společném zásahu, cvičení IZS, využití IZS při mezinárodní spolupráci, role Armády ČR v rámci IZS

Cíl:

Student zná složky IZS a jejich úkoly v rámci IZS, rozumí postupům pro koordinaci složek IZS při společném zásahu a při mezinárodní spolupráci, chápe význam cvičení IZS a rozumí významu Armády ČR v rámci IZS.

Úkoly pro samostatnou práci:

Studium povinné literatury, vybraní studenti si připraví seminární práci na zadané téma z oblasti legislativy vztahující se ke složkám IZS a jejich úkolům v rámci IZS, roli Armády ČR v rámci IZS, nebo koordinaci složek IZS při společném zásahu a mezinárodní spolupráci o rozsahu 5 normostran textu, seminární práce budou prezentovány na semináři.

Povinná literatura:

ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. SPBI Spektrum. Červená řada. ISBN 978-80-7385-007-4. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:23b64bb0-d92e-11e4-8565-005056827e52>

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

Doporučená literatura:

VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.

Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky.

Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky.

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.

Obsah:

1) Základní pojmy

Složky IZS rozděluje § 4 zákona č. 239/2000 Sb. do dvou skupin, tj. na složky základní a složky ostatní. Základní složky IZS jsou:

- a) Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR)
- b) jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- c) poskytovatelé zdravotnické záchranné služby
- d) Policie České republiky (PČR).

Dle § 4 odst. 4 zákona č. 239/2000 Sb. zajišťují základní složky IZS *„nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky.“*

Tím se základní složky IZS odlišují od složek ostatních, které podle § 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb. *„poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.“*

Ostatními složkami IZS jsou

- a) vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- b) ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- c) ostatní záchranné sbory,
- d) orgány ochrany veřejného zdraví
- e) havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- f) zařízení civilní ochrany,
- g) neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Dle § 4 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb. se v době krizového stavu *„stávají ostatními složkami integrovaného záchranného systému také poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem.“*

2) Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR)

Postavení a úkoly HZS ČR jsou definovány v zákoně č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Hlavním úkolem HZS ČR je dle § 1 tohoto zákona *„chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi“*. K tomuto účelu plní a organizuje HZS ČR úkoly

- a) požární ochrany
- b) ochrany obyvatelstva
- c) civilního nouzového plánování
- d) integrovaného záchranného systému

e) krizového řízení

Podle § 3 zákona č. 320/2015 Sb. plní HZS ČR také mimořádné úkoly, „*jejichž splnění je nezbytné v zájmu ochrany života nebo zdraví obyvatel, životního prostředí, zvířat nebo majetku, pokud*

a) toto plnění nenáleží jinému orgánu veřejné správy nebo plnění takového úkolu orgánem veřejné správy není za daných podmínek možné a tento orgán o takové plnění požádá,

b) je k plnění takového úkolu způsobilý,

c) takovým plněním není ohrožena jeho činnost a

d) hrozí nebezpečí z prodlení.“

Kromě výše uvedeného organizuje dle § 2 zákona č. 320/2015 Sb. HZS ČR v součinnosti Ministerstvem zahraničí také přijímání humanitární pomoci ze zahraničí.

HZS ČR spadá do gesce Ministerstva vnitra a jeho strukturu tvoří dle § 5 zákona č. 320/2015 Sb.

a) generální ředitelství (GŘ HZS ČR)

b) hasičské záchranné sbory krajů (HZS krajů)

c) záchranný útvar HZS

d) školní a výcvikové zařízení HZS (ŠVZ HZS ČR)

Všechny součásti HZS ČR jsou organizačními složkami státu. GŘ HZS ČR představuje řídicí složku HZS ČR, která řídí HZS krajů, záchranný útvar HZS a školu. V jeho čele stojí generální ředitel HZS ČR. V čele HZS krajů a školy stojí ředitelé, v čele záchranného útvaru velitel útvaru.

HZS kraje organizuje úkoly dle § 1 zákona č. 320/2015 Sb. na úrovni kraje a zřizuje operační a informační středisko, které plní úkoly operačního a informačního střediska IZS. HZS kraje se dále člení na územní odbory v čele s ředitelem územního odboru. Každý územní odbor je tvořen několika požárními stanicemi.

Záchranný útvar se sídlem v Hlučíně plní úkoly při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Záchranný útvar HZS vznikl převedením bývalého 157. záchranné praporu AČR v Hlučíně do gesce HZS ČR s účinností od 1. ledna 2009. Následně byla vytvořena 1. ledna 2010 záchranná rota ve Zbirohu a později 1. ledna 2016 záchranná rota v Jihlavě. V současnosti má záchranný útvar HZS následující strukturu:

1) Záchranná rota Hlučín (ZR-H)

2) Speciální záchranná rota (SZR): Je dislokována v Hlučíně, rota je vybavena na provádění dekontaminace a radiačního, chemického a biologického průzkumu.

3) Záchranná rota Zbiroh (ZR-Z)

4) Záchranná rota Jihlava (ZR-J)

Školní a výcvikové zařízení HZS poskytuje vzdělání v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému a krizového řízení za

podmínek stanovených školským zákonem a provádí odbornou přípravu podle zákona o požární ochraně.

3) jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Jednotky požární ochrany jsou tvořeny

- a) jednotkami HZS ČR
- b) jednotkami sboru dobrovolných hasičů (SDH) obce
- c) jednotkami HZS podniku
- d) jednotkami sboru dobrovolných hasičů (SDH) podniku

Jednotky HZS ČR jsou součástí HZS krajů a příslušníci HZS kraje v nich vykonávají činnost jako své povolání ve služebním poměru. Jednotky SDH obce zřizuje obec a jejich členové v nich vykonávají činnosti na základě dobrovolnosti, popř. mohou vykonávat činnost v pracovním poměru k obci nebo HZS kraje. Jednotky HZS podniku jsou zřizovány právníckými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím. Činnost vykonávají zaměstnanci právníckých nebo podnikajících fyzických osob jako své povolání v pracovním poměru. Jednotky SDH podniku jsou zřizovány právníckými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím. Činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci právníckých nebo podnikajících fyzických osob na základě dobrovolnosti.

4) poskytovatelé zdravotnické záchranné služby (ZZS)

Zdravotnická záchranná služba (ZZS) je dle § 2 zákona č. 374/2011 Sb. „*zdravotní službou, v jejímž rámci je na základě tísňové výzvy, není-li dále stanoveno jinak, poskytována zejména přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života*“.

Dle § 8 zákona č. 374/2011 Sb. je poskytovatelem ZZS „*Poskytovatelem zdravotnické záchranné služby je příspěvková organizace zřízená krajem, která má oprávnění k poskytování zdravotnické záchranné služby podle zákona o zdravotních službách*“.

Dle § 8 odst. 2 zákona č. 374/2011 Sb. je ZZS „*(...) na území kraje poskytována jedním poskytovatelem zdravotnické záchranné služby s výjimkou případu, kdy se na poskytování zdravotnické záchranné služby podílí podle § 5 odst. 5 také poskytovatel zdravotnické záchranné služby zřízený jiným krajem.*“

5) Policie ČR

Úkolem Policie ČR je dle § 2 zákona č. 273/2008 Sb. „*(...) chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti (...)*“.

PČR spadá do gesce Ministerstva vnitra a má podle § 6 zákona č. 273/2008 Sb. tuto strukturu:

- a) policejní prezidium ČR v čele s policejním prezidentem
- b) útvary policie s celostátní působností, např. Útvar rychlého nasazení (ÚRNA)
- c) krajská ředitelství policie
- d) útvary zřízené v rámci krajského ředitelství

Krajská ředitelství PČR se dále člení na územní odbory PČR.

6) Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil

Ozbrojené síly se člení na:

- a) Armádu České republiky (AČR)
- b) Vojenskou kancelář prezidenta republiky
- c) Hradní stráž

Role ozbrojených sil v rámci IZS bude předmětem příští přednášky, kde budou uvedeny další podrobnosti.

7) Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory

Dle § 1, odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, patří mezi bezpečnostní sbory:

- a) Policie ČR
- b) HZS ČR
- c) Celní správa ČR,
- d) Vězeňská služba ČR
- e) Generální inspekce bezpečnostních sborů
- f) Bezpečnostní informační služba
- g) Úřad pro zahraniční styky a informace.

Z hlediska svého možného nasazení při řešení mimořádných událostí v IZS má význam Celní správa ČR a Vězeňská služba ČR.

Celní správa ČR je na rozdíl od PČR v gesci Ministerstva financí a je tvořena Generálním ředitelstvím cel a celními úřady s územní působností. Její struktura a činnost je upravena zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Z hlediska IZS mohou na vyžádání plnit zejména tyto úkoly:

- a) ostraha důležitých objektů po vyhlášení krizového stavu,
- b) zabezpečování veřejného pořádku ve spolupráci s Policií ČR po vyhlášení krizového stavu,
- c) posílení ochrany na hraničních přechodech v době uzavření Schengenského prostoru.

Vězeňská služba ČR je na rozdíl od PČR v gesci Ministerstva spravedlnosti. Jejími organizačními jednotkami jsou generální ředitelství, vazební věznice, věznice, ústavy

pro výkon zabezpečovací detence, Střední odborné učiliště a Akademie Vězeňské služby. Její struktura a činnost je upravena zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráží České republiky. Z hlediska IZS může Vězeňská služba ČR na vyžádání plnit zejména tyto úkoly:

- a) ostraha důležitých objektů po vyhlášení krizového stavu,
- b) zabezpečování veřejného pořádku ve spolupráci s Policií ČR po vyhlášení krizového stavu,
- c) povolání vládou k plnění úkolů Policie ČR na dobu nezbytně nutnou v případě, že síly Policie ČR nejsou dostatečné k zajištění bezpečnosti,
- d) posílení střežení vazebních věznic a věznic při řešení mimořádné události (např. rozsáhlému výpadku elektrické energie),
- e) ostraha a dohled nad příslušníky dobrovolných pracovních skupin pro odstraňování následků mimořádné události (např. povodní), které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody.

Po dobu plnění úkolů Policie ČR mají příslušníci Vězeňské služby ČR stejně oprávnění a povinnosti jako příslušníci Policie ČR, pokud k tomu byli vládou povoláni.

8) Ostatní záchranné sbory

Mezi ostatní záchranné sbory patří

- a) báňská záchranná služba
- b) Vodní záchranná služba Českého červeného kříže (ČČK)
- c) horská služba
- d) Svaz záchranných brigád kynologů ČR
- e) Speleologická záchranná služba České speleologické společnosti.

Dle § 7 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, je organizace provádějící hornickou činnost „(...) *povinna zajistit báňskou záchrannou službu, vykonává-li práce v podzemí a v případech stanovených Českým báňským úřadem.*“

Hlavní úkoly báňské záchranné služby jsou dle vyhlášky č. 447/2001 Sb. následující:

- a) záchrana lidských životů při haváriích v podzemí
- b) zdolávání havárií
- c) odstraňování následků havárií

Vodní záchranná služba ČČK je zapsaný spolek a kolektivní člen ČČK. Jejím posláním je preventivní a záchranná činnosti na vodních lokalitách v ČR. V rámci IZS provádí zejména záchranné práce a poskytování první pomoci na otevřených vodních plochách.

Horská služba ČČK je zapsaný spolek a kolektivní člen ČČK. Jejím posláním je záchranná činnosti v horském terénu. Vedle tehdejšího občanského sdružení byla v roce 2004 zřízena Ministerstvem pro místní rozvoj Horská služba, o.p.s., která převzala od 1. ledna 2005 odpovědnost za činnost horské služby. Horská služba

v ČR je od toho roku zajišťována na základě součinnosti mezi Horskou službou České republiky, z.s. a Horskou službou, o.p.s.

Svaz záchranných brigád kynologů ČR je zapsaný spolek a kolektivní člen ČČK. Posláním svazu je provádění záchranných prací pomocí speciálně vycvičených psů, vyhledávání pohřešovaných osob v nepřístupném terénu, sutinách, lavinách apod.

Speleologická záchranná služba České speleologické společnosti je dobrovolná specializovaná složka České speleologické společnosti, z.s. Jejím posláním je záchranná činnost v jeskyních nebo jiných nepřístupných podmínkách, na které je materiálně a odborně připravena.

9) Orgány ochrany veřejného zdraví

Orgány ochrany veřejného zdraví jsou tvořeny zejména následujícími správními úřady:

- a) Ministerstvo zdravotnictví
- b) krajské hygienické stanice

Ministerstvo zdravotnictví zřizuje funkci hlavního hygienika ČR. Hlavní hygienik ČR nařizuje mimo jiné mimořádná opatření při epidemiích, při výskytu zdravotně závadných výrobků apod. na celostátní úrovni. Tutéž úlohu plní na krajské úrovni krajské hygienické stanice.

Kromě výše uvedeného zřizuje Ministerstvo zdravotnictví také zdravotní ústavy a Státní zdravotní ústav, které mimo jiné monitorují zdravotní stav obyvatelstva, přičemž mohou provádět laboratorní vyšetření biologického materiálu.

10) Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby

Jedná se o služby zřizované právníckými osobami, které zajišťují odbornou pomoc v případě havárií. Nejvýznamnější z nich jsou z hlediska IZS havarijní služby (zejména v oblasti vodárenství, elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství). Držitelé autorizace k podnikání v některé z uvedených oblastí jsou po vzniku havárie povinni zahájit likvidaci následků v souladu s havarijními plány. Odstraňování havárií a obnovení dodávek koordinuje Ministerstvo průmyslu a obchodu, jehož pokyny jsou držitelé autorizace povinni dodržovat.

11) Zařízení civilní ochrany

Dle § 2 zákona č. 239/2000 Sb. je *„zařízením civilní ochrany bez právní subjektivity součástí právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva; tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky“*. Prováděcí vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, rozlišuje následující typy zařízení civilní ochrany:

- a) Zařízení pro zajištění evakuace
- b) Zařízení pro zajištění nouzového přežití a organizované humanitární pomoci

- c) Zařízení pro nouzové zásobování vodou
- d) Zařízení pro poskytování první pomoci
- e) Zařízení pro provádění prací spojených s vyprošťováním osob a k odstraňování následků mimořádných událostí
- f) Zařízení pro zjišťování a označování nebezpečných oblastí
- g) Zařízení pro zabezpečení dekontaminace terénu
- h) Zařízení pro zabezpečení dekontaminace osob a oděvů
- ch) Zařízení pro zabezpečení dekontaminace věcných prostředků
- i) Zařízení pro zabezpečení ukrytí osob ve stálých úkrytech
- j) Zařízení pro zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany, skupina výdeje prostředků individuální ochrany.

12) Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím

Činnost neziskových organizací a sdružení občanů při řešení mimořádných událostí zahrnuje odbornou a humanitární pomoc. GŘ HZS ČR jako garant IZS v současné době spolupracuje v rámci IZS s těmito organizacemi a sdruženími občanů:

- a) Český červený kříž,
- b) Vodní záchranná služba Českého červeného kříže,
- c) horská služba,
- d) Svaz záchranných brigád kynologů ČR,
- e) Speleologická záchranná služba České speleologické společnosti.

13) Stálé orgány pro koordinaci složek IZS

Pro účely řešení mimořádných událostí složkami IZS jsou vytvořeny stálé orgány pro koordinaci složek IZS v podobě operačních a informačních středisek IZS. Funkci operačních a informačních středisek IZS plní operační střediska HZS krajů a operační a informační středisko GŘ HZS ČR.

Dle § 5 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb. mají operační a informační střediska IZS následující povinnosti:

- „a) přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádných událostech,*
- b) zprostředkovávat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu podle § 19 odst. 3,*
- c) plnit úkoly uložené orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce,*
- d) zabezpečovat v případě potřeby vyrozumění základních i ostatních složek integrovaného záchranného systému a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků podle dokumentace integrovaného záchranného systému.“*

Dle § 5 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb. jsou operační a informační střediska IZS oprávněna

„a) povolávat a nasazovat síly a prostředky hasičského záchranného sboru a jednotek požární ochrany, dalších složek integrovaného záchranného systému podle poplachového plánu integrovaného záchranného systému nebo podle požadavků velitele zásahu; při tom dbají, aby uvedené požadavky nebyly v rozporu s rozhodnutím příslušného funkcionáře hasičského záchranného sboru, hejtmána nebo Ministerstva vnitra při jejich koordinaci záchranných a likvidačních prací,
b) vyžadovat a organizovat pomoc (§ 20), osobní a věcnou pomoc podle požadavků velitele zásahu (§ 19), (...).“

14) Úkoly orgánů státní správy a samosprávy při koordinaci složek IZS

Za určitých okolností může být koordinace záchranných a likvidačních prací složkami IZS prováděna některými orgány státní správy a samosprávy, zejména tehdy pokud se jedná o řešení mimořádné události velkého rozsahu nebo jinak závažné mimořádné události.

Ministerstvo vnitra zabezpečuje dle § 7, odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb. ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací tehdy, pokud

„a) mimořádná událost přesahuje státní hranice České republiky a je nutná koordinace záchranných a likvidačních prací nad rámec příhraničních styků, nebo
b) mimořádná událost přesahuje území kraje a velitel zásahu (§ 19) vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu, anebo
c) o tuto koordinaci požádá velitel zásahu (§ 19), starosta obce s rozšířenou působností nebo hejtman.“

Ministerstvo zdravotnictví koordinuje dle § 8, odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb. poskytovatele zdravotnické záchranné služby tehdy, *„přesahuje-li mimořádná událost územní obvod kraje, který poskytovatele zdravotnické záchranné služby zřídil, nebo jeli to nutné z odborných nebo kapacitních důvodů, a nedohodnou-li se kraje na řešení situace“.*

Hejtman kraje dle § 11 zákona č. 239/2000 Sb. *„koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé na území kraje, pokud přesahuje území jednoho správního obvodu obce s rozšířenou působností a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu nebo jej o to požádal anebo jej o koordinaci požádal starosta obce s rozšířenou působností.“*

Starosta obce s rozšířenou působností dle § 13 zákona č. 239/2000 Sb. *„koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal.“* Dle § 14 zákona č. 239/2000 Sb. jsou přitom hejtman a starosta obce s rozšířenou působností *„povinni předávat Ministerstvu vnitra zprávy o jejich průběhu prostřednictvím operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému.“*

15) Koordinace záchranných a likvidačních prací v místě zásahu

Koordinaci záchranných a likvidačních prací v místě zásahu provádí dle § 19, odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb. velitel zásahu. Podle uvedeného odstavce je velitelem zásahu „(...) *velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednostního velení*“, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak.

Dle § 19, odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb. řídí součinnosti složek IZS v případě, kdy není ustanoven velitel zásahu dle odst. 1, „ (...) *velitel nebo vedoucí zasahujících sil a prostředků složky integrovaného záchranného systému, která v místě zásahu provádí převažující činnost.*“

Pro ustanovení velitele zásahu dle § 19, odst. 1 zákona č. 239/2000 Sb. je rozhodující tzv. právo přednostního velení. Dle vyhlášky č. 247/2001 Sb. se právem přednostního velení rozumí, že

„a) *velitel jednotky hasičského záchranného sboru kraje má přednost před všemi veliteli jednotek s výjimkou velitele jednotky hasičského záchranného sboru podniku v případě uvedeném v písmenu b),*

b) *velitel jednotky hasičského záchranného sboru podniku má přednost před všemi veliteli jednotek v případě, že místem zásahu je podnik, pro který byla tato jednotka zřízena,*

c) *velitel jednotky sboru dobrovolných hasičů obce má přednost před velitelem jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku s výjimkou případu uvedeného v písmenu d),*

d) *velitel jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku má přednost před velitelem jednotky sboru dobrovolných hasičů obce v případě, je-li místem zásahu podnik, pro který byla tato jednotka zřízena,*

e) *velitel jednotky, v jejíž územní působnosti se místo zásahu nachází, má přednost před ostatními veliteli jednotek stejného druhu; to neplatí, jestliže jednotka, v jejíž územní působnosti se místo zásahu nachází, se do činnosti na místě zásahu nezapojí nebo pokud se velitelé jednotek dohodnou jinak.*“

16) Role Armády ČR v rámci IZS

Dle § 9 zákona č. 219/1999 Sb. je základním úkolem ozbrojených sil „*připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Ozbrojené síly plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení.*“

Armáda ČR (AČR) může být mimo to dle § 14, odst. 1 zákona č. 219/1999 Sb. použita k plnění následujících úkolů:

„a) *ke střežení objektů důležitých pro obranu státu,*

b) *k plnění úkolů Policie České republiky, pokud síly a prostředky Policie České republiky nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou,*

- c) k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy,*
- d) k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky,*
- e) k letecké dopravě ústavních činitelů,*
- f) k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy,*
- g) k zabezpečení dopravy pro vlastní potřeby,*
- h) k poskytování leteckých služeb,*
- i) k zabezpečování dopravy na základě rozhodnutí vlády,*
- j) k zabezpečení kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí,*
- k) k plnění humanitárních úkolů civilní obrany.“*

K plnění těchto úkolů mohou být vysláni i příslušníci Hradní stráže, avšak § 28, odst. 2 zákona č. 219/1999 Sb. tak může být učiněno pouze se souhlasem prezidenta republiky.

Dle § 18, odst. 1 zákona č. 219/1999 Sb. mohou vyžadovat nasazení AČR hejtmani krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu došlo k mimořádné události, u náčelníka Generálního štábu AČR (NGŠ AČR), který o nasazení sil a prostředků AČR rozhodne. Hrozí-li při mimořádné události nebezpečí z prodlení, mohou dle § 18, odst. 2 zákona č. 219/1999 Sb. „*vyžadovat použití armády k záchranným pracím osoby uvedené v odstavci 1 nebo velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany u velitele vojenského útvaru nebo náčelníka vojenského zařízení, které jsou nejbližší místu pohromy. Velitel vojenského útvaru nebo náčelník vojenského zařízení prostřednictvím svých nadřízených informují neprodleně náčelníka Generálního štábu o nasazení armády k záchranným pracím.*“

„*Je-li ohrožena podstatná část území České republiky, rozhoduje*“, dle § 18, odst. 3 zákona č. 219/1999 Sb., „*o použití armády k záchranným pracím při pohromě vláda na návrh ministra vnitra.*“